

Bijzonder Hoogleraarschap Creativiteit | NO SCHOOL CHAIR

Inleiding

‘Creatief narratief’ Creatief verhalend of Storytelling

Creativiteit is de centrale 21st century skill¹. We leven in een creatieve eeuw, die vraagt om een nieuwe vorm van creatief denken, opleiden en ondernemen. Daarvoor is een vorm van onderwijs, onderzoek, ontwerpen en ondernemen nodig, die gebaseerd is op een ‘creatief narratief’. Op haar beurt geworteld in de 21e eeuwse manier van denken en werken. Dit alles rechtvaardigt een nieuwe leerstoel creativiteit, maakt hem zelfs noodzakelijk.

Door onderzoek te doen naar de kracht van creativiteit, deze in het verband te plaatsen van: ontwerpen, onderwijs en ondernemen wordt ook de positie van Nederland, op de internationale markt, als het centrum van het creatief denken en werken, versterkt.

De beoogde leerstoel heeft een interdisciplinair karakter. Creativiteit is immers een centraal menselijk vermogen (een kernvermogen) dat zich niet laat vangen, in de gebruikelijke indeling in disciplines en niveaus. De leerstoel staat daarom in verbinding met verschillende wetenschappelijke domeinen zoals: wetenschapsfilosofie, cognitieve psychologie, recente geschiedenis, wijsgerige antropologie (menskunde), micro- en macro economie, didactiek en pedagogiek, kunsttheorie, productdesign, internationale politiek, ICT technologie en taalwetenschap.

Bij het uitwerken van creativiteit als 21e eeuws narratief (storytelling), werken de traditionele faculteiten economie en bedrijfskunde, geestes- en maatschappijwetenschappen, technische - en natuurwetenschappen, op een nieuwe manier samen. Een tweede doorkruising van de traditionele disciplines geldt de indeling in niveaus. Onderzoek (wo) + onderwijzen (hbo) + ontwerpen en ondernemen (mbo) worden nog vaak verbonden met een volkomen verouderd beeld van de werkelijkheid. In het bijzonder de mbo-er is daarvan de dupe, die vaak ten onrechte in maatschappelijke status en aanzien onder aan de ladder eindigt. Het creatief narratief wil deze fundamentele niveaudiscussie tussen rationaliteit, creativiteit en praktijk doorbreken.

Onderzoek

Voor de NO SCHOOL CHAIR | CREATIVITEIT liggen er drie opdrachten:

Fundamenteel onderzoek

De **eerste opdracht** aan de leerstoel ligt in het doen van fundamenteel onderzoek naar de aard en het belang van creativiteit in de huidige samenleving. Een belangrijk onderdeel vormt het onderzoek naar creatieve vormen van denken. Uitgegaan zal worden van nieuwe denkstrategieën, geïnspireerd door de ‘vijf A - strategie’ van Jeroen Lutters, Professor. Dr. kunst- en cultuureducatie aan ArtEZ University of Arts :

- abductief denken (gissen)
- aleatorisch denken (toeval)
- associatief denken (schakelend)
- analoog denken (beelddenken)
- affirmatief denken (bevestigend)

Deze vormen van denken - in de volksmond denken vanuit de rechter hersenhelft genieten in de formele instituten (nog) onvoldoende status. Een van de redenen is een gebrek aan onderzoek vanuit het uitvoeren van experimenten naar de opbrengsten en relevantie van informele creatieve vormen van denken die samenhangen met nieuwe 21e eeuwse skills

1 Meer informatie is te vinden in het boek van Jeroen Lutters, Creativiteit als Noodzaak (2013) en het onderzoeksrapport Designing Schools in the Age of Creativity (D21) (2014-2016) in opdracht van het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Het ontstaan van een duidelijke kennisbasis, die aangeeft wat het aantoonbare belang is van creatief denken, in de eeuw van de creativiteit, maakt duidelijk hoe belangrijk het is deze vermogens te trainen. Het kan ertoe leiden dat een nieuwe generatie “beoefenaars” in beeld komt. Deze vorm van creatief denken is nu ondergeschikt aan de heersende 20e eeuwse rationele denkstrategie.

Ontwerpen

De tweede opdracht aan de leerstoel is het doen van toegepast onderzoek met name in het veld van educatie. Dit fundamenteel onderzoek naar creativiteit legt de basis voor het ontwerpen van 21e eeuwse creativiteit-stimulerende leeromgevingen. Deze leeromgevingen kunnen bijvoorbeeld het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs, het beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs zijn, of een nieuwe combinatie van deze, aangezien de huidige indeling van het onderwijs in po, vo, mbo, hbo, wo berust op een (deels) verouderde vorm van denken en werken.

Er bestaan al verbindingen in het kader van Designing Schools in the Age of Creativity (D21) die verder kunnen worden uitgewerkt. Daarbij valt te denken aan de samenwerking tussen : de Technische Universiteit Eindhoven, University of Northampton, Universiteit Twente, Bildung Academy, Hybrid House, ArtEZ University of Arts, Windesheim Hogeschool, HAS; Hogeschool, NO SCHOOL, Cibap en SintLucas; VCPS, Technasia ; het basisonderwijs.

‘Dutch Footprint’

Een interessant nieuw design wordt beschreven in ‘Dutch Footprint’, vanuit een groep van tien partijen, waarin NO SCHOOL + Hybrid House deelnemen en werken aan een vorm van onderwijs waarin wetenschap, kunst, design en duurzaam ondernemen intensief samenkomen. Dutch Footprint staat daarbij voor een in Nederland specifieke vorm van creatief denken en werken met een internationale uitstraling.²

Ontwerpgerichte studies als Dutch Footprint maken meteen duidelijk hoe verstrekkend de consequenties zijn van het hanteren van een nieuw creatief denkkader of narratief. Het vraagt om een nieuw educatief design met totaal nieuwe vormen over:

- de inhoud van het curriculum
- de pedagogiek en didactiek van doceren
- de methodiek en techniek van studeren
- de virtuele en fysieke leeromgeving

Het ontwerpen, testen, monitoren, transformeren, communiceren en publiceren van deze nieuwe (praktische) vormen, behoren tot de belangrijkste taken van de leerstoel. Een voor de hand liggend nut is dat op deze manier wetenschappelijk onderbouwde en gerechtvaardigde innovatieve vormen van leren tot stand kunnen komen, van belang in de discussie rond onderwijs en kwaliteit.

No School

yes@noschool.nl - creative pioneers by cibap & sintlucas - www.noschool.nl

Het huidige formele onderwijsbeleid – de basis voor iedere onderwijsfinanciering – is bereidwillig, maar vraagt voortdurend om evidence-based (bewijsmateriaal) onderzoek.

2 Op dit moment is een KIEM aanvraag (SIA) in voorbereiding.

Ondernemen

De derde opdracht aan de leerstoel is het voorbereiden, verspreiden en toegankelijk maken van het creatieve onderwijs + onderzoek + ontwerpen + ondernemen richting de creatieve sector. Het fundamenteel theoretisch en ontwerpgericht educatief onderzoek van de leerstoel creativiteit geeft immers een antwoord op de aantoonbare 21^e eeuwse bedrijfskundige vragen. Ondernemend Nederland is meer dan ooit op zoek naar een creatieve generatie die een levendige en succesvolle creatieve sector in Nederland vorm kan geven op een internationaal podium. Dit vraagt om het ontwikkelen van nieuwe vormen van denken en opleiden. In het kader van het delen van de onderzoeksresultaten is een stelselmatige communicatie met de verschillende publieksgroepen van groot belang. De leerstoel is “outcome” gericht, dat wil zeggen alleen het maken van “output” is niet voldoende. De ambitie gaat verder dan producten, maar ligt in het stimuleren van een maatschappelijke beweging/ontwikkeling gericht op creativiteit en innovatie. De communicatie met de omringende wereld betekent een voortdurend agenderen van de noodzaak van het creatieve denken, de vorderingen en de ontwikkeling binnen het creatieve onderwijs en onderzoek, en het communiceren van de resultaten in het creatieve ondernemen. 3 Communicatie: toegankelijk maken en verspreiden. In dit verband is het ook van belang dat via de leerstoel mogelijk PhD trajecten worden uitgeschreven, met creativiteit in denken, opleiden en ondernemen als centrale focus. Dit biedt niet alleen mogelijkheden voor een nieuwe generatie studenten, maar ook voor een bestaande groep innovatieve docenten, die de eigenheid van de taal van het creatieve denken en werken, in onderzoek, onderwijs en ondernemen, in theorie en praktijk willen doorontwikkelen.

Slot

De ambitie is op 31 maart 2017 aan de buitenwereld kenbaar te maken dat overgegaan zal worden tot de installatie van een NO SCHOOL CHAIR, een Leerstoel Creativiteit, aan een Nederlandse of buitenlandse universiteit per 1 januari 2018. In de komende maanden gaan we aan de slag met het verder vormgeven van deze Bijzondere Leerstoel Creativiteit. In beeld daarvoor zijn de Technische Universiteit Eindhoven, University of Northampton, Universiteit Twente of de Erasmus Universiteit. De kern van de vorm te geven leerstoel is daarbij Creativiteit + Interdisciplinariteit. Wat betreft de personele bezetting moet gedacht worden aan een aanstelling van een bijzonder hoogleraar vooralsnog voor een dag in de week (0,2 fte.) voor een periode van 5 jaar, met de mogelijkheid van verlenging.

Deze aanstelling maakt het mogelijk een basis te leggen voor uitbreiding door middel van projectfinanciering. Het is wenselijk de leerstoel formeel te koppelen aan het ArtEZ lectoraat kunst- en cultuureducatie, dat zich met vergelijkbare thema's bezighoudt. Behalve een van de Universiteiten, ArtEZ Hogeschool van de Kunsten speelt NO SCHOOL een belangrijke – zo niet centrale - rol. NO SCHOOL (NO SCHOOL CHAIR), als ondernemend platform kan dienen voor financiering met partners uit het onderwijs (bijvoorbeeld VCPS), onderzoek (bijvoorbeeld ArtEZ), en samenleving (bijvoorbeeld Rau en Edelkoort). Gezien de sterke relatie met NO SCHOOL lijkt de ondertitel NO SCHOOL CHAIR (leerstoel) volkomen gerechtvaardigd. Voor praktische huisvesting en/of ondersteuning van de leerstoel kan overigens gedacht worden aan ArtEZ, University of Arts.

Jeroen Lutters - januari 2017

No School

yes@noschool.nl - creative pioneers by cibap & sintlucas - www.noschool.nl

